

BIULETYN LITURGICZNY

Nr 3/2020

Diecezjalnej Diakonii Liturgicznej
Ruchu Światło-Życie Diecezji Bydgoskiej

Słowo
od diakonii

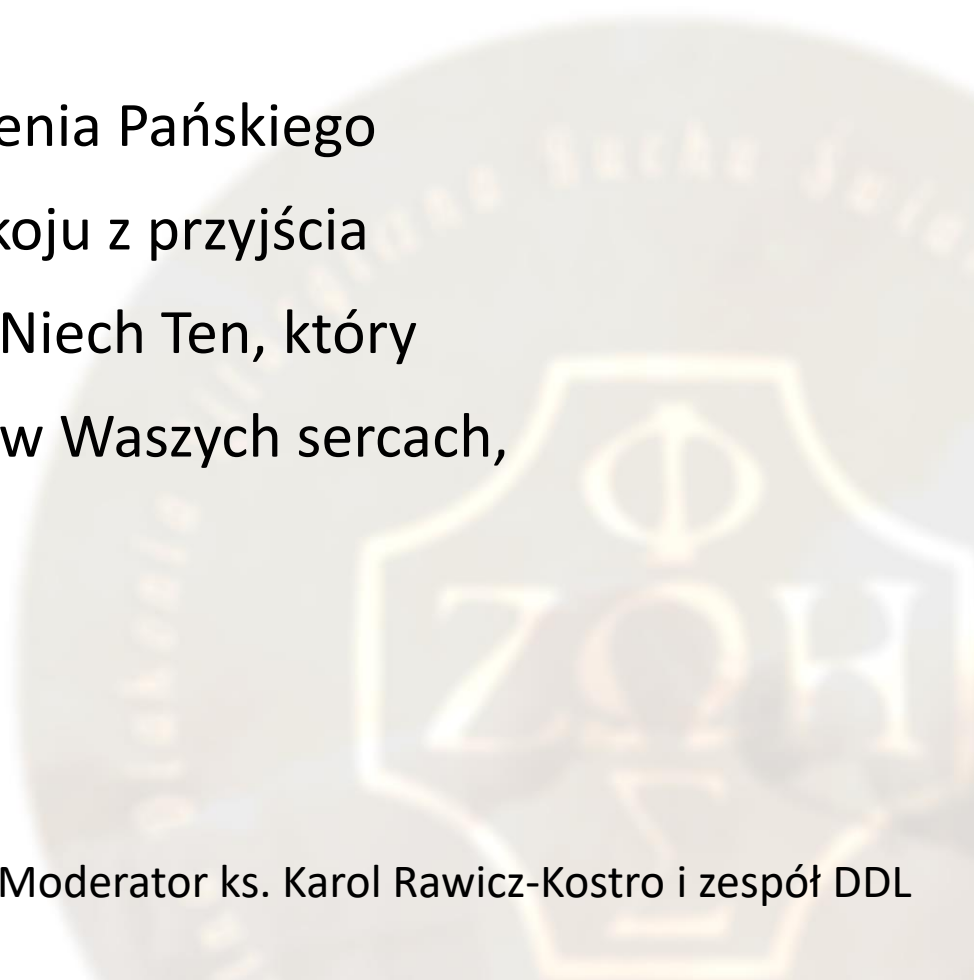
Dziś się Narodził Chrystus Pan, Zbawiciel.

Refren psalmu responsoryjnego z Mszy w nocy

Niech zbliżające się święta Narodzenia Pańskiego przyniosą Wam wiele radości i pokoju z przyjścia na świat naszego Pana i Zbawiciela. Niech Ten, który jest samą miłością narodzi się na nowo w Waszych sercach, życiach i rodzinach!

Kontakt: ddl.bydgoska@gmail.com

Moderator ks. Karol Rawicz-Kostro i zespół DDL

ks. Franciszek Blachnicki o liturgii

*... w ciągu tych dni naszych rekolekcji szukaliśmy **liturgii żywej**, która jest żywą najpierw dlatego, że wypełniamy te różne znaki, różne czynności liturgiczne, swoim osobowym zaangażowaniem w duchu wiary i miłości. Dzięki temu liturgia staje się żywą liturgią. Ale szukaliśmy liturgii żywej także w tym znaczeniu, że ta liturgia stawiała się dla nas źródłem życia, źródłem dalszych naszych poszukiwań i dążeń poza zgromadzeniem liturgicznym. Liturgia według Soboru Watykańskiego II ma być źródłem i szczytem życia chrześcijańskiego. Źródłem, z którego wypływa cała moc życia chrześcijańskiego i szczytem, do którego całe to życie jest skierowane, bo w liturgii uobecnia się dzieło największej miłości Boga.*

„Jaka odnowa liturgii”, ks. Franciszek Blachnicki, Kraków 2015, s. 60-61.

Postawa służby podczas Liturgii

Msza Święta

W Krościenku, sercu naszego Ruchu, znajduje się kaplica pod wezwaniem Chrystusa Sługi. Nasz założyciel w ten sposób wskazał postawę, do której prowadzi nasza formacja – bezinteresownej służby. Przejawia się ona także w przeżywaniu liturgii.

... wypełniamy te różne znaki, różne czynności liturgiczne, swoim osobowym zaangażowaniem w duchu wiary i miłości. Dzięki temu liturgia staje się żywą liturgią. Ksiądz Blachnicki często podkreślał, że pierwsza w liturgii jest postawa wewnętrzna. To z niej wypływa wszystko inne: czy klękam, czy śpiewam, czy wyznaję wiarę podczas credo. Bez tej postawy duchowej nasza służba podczas liturgii staje się tylko teatrem niezrozumiałych znaków, gestów i postaw.

Całe nasze życie jest dążeniem do tego, aby nasza miłość była coraz doskonalsza, coraz pełniejsza, aby coraz bardziej zbliżała się do tego szczytu miłości, jaki objawił się w śmierci krzyżowej Chrystusa. W ten sposób ciągle staramy się o to, aby liturgia i życie były jedną całością. Pragniemy zgłębiać wymowę liturgicznych znaków i symboli, żeby to nie była dla nas jakaś magia, żeby to nie było bezmyślne wykonywanie różnych posług, ale żebyśmy wiedzieli co te znaki mają nam przekazać, jaką zawierają w sobie głęboką treść. Dopiero ich zrozumienie może stanowić pomoc do tego, aby przejść od znaków liturgii do naszego życia i aby budować tę jedność, która jest ideałem życia chrześcijańskiego.

Postawa służby podczas Liturgii

Msza Święta

Zwróćmy jeszcze raz uwagę na tę jedność, jaką nam Chrystus ukazuje, kiedy rozpoczyna pierwszą Eucharystię, pierwszą wieczerzę Pańską, od służebnego gestu umywania nóg. Chrystus nas poucza, w jakiej postawie powinniśmy wchodzić w zgromadzenie eucharystyczne. Jest to postawa służby, która musi nas głęboko przenikać.

Liturgia Rzymska reformowana przez Sobór Watykański II, ma u podstaw pewną zasadę, która nie zawsze jest należycie rozumiana i odczytana. Można powiedzieć, że jest to zasada służebności. Gdzie tylko możliwe, tam w liturgii powinna ujawniać się postawa służby. Wyrażają to same przepisy liturgiczne. Dostłownie jeden drugiemu ma jak gdyby wrywać różne posługi, żeby móc je za niego wykonać. Dlatego każdy gest, który spełnia ktoś niepotrzebnie, a w którym mógłby ktoś inny go wyręczyć w postawie służby jest jakimś zranieniem zadany duchowi liturgii.

Jeżeli kapłan, który reprezentuje Chrystusa, musiałby sam sobie przynieść kielich, nalewać wodę na rękę, mszał przynosić, to oczywiście mógłby to zrobić. Ale to nie jest w duchu liturgii, bo znaczy to, że Ci, którzy go otaczają, nie mają oczu otwartych, nie mają w sobie tej gotowości służby, by czujnie patrzeć, gdzie można spełnić gest służby. Każdy taki gest służby głębiej uwydatnia na płaszczyźnie znaku samą najgłębszą istotę liturgii: kontynuowanie tego gestu umywania nóg przez Chrystusa apostołom w naszym uczestnictwie liturgii. Dlatego przepisy liturgiczne drobiazgowo to określają, mówiąc, że tam, gdzie można jakąś funkcję

Postawa służby podczas Liturgii

Msza Święta

rozdzielić, tak żeby dwóch mogło ją wykonywać zamiast jednego, to zawsze lepiej [to zrobić]. Jeżeli są dwa czytania przed Ewangelią, to jest zalecane, żeby było dwóch odrębnych „ministrów”, sług, lektorów. Jeżeli jeden to wykonuje, to znaczy, że u innych jest brak gotowości służby. Natomiast przeciwnie – ten, który służy, musi być gotowy innych dopuszczać, włączać do tej służby. Gdybyśmy uchwycili tę głęboką zasadę, to głębokie principium liturgii, na pewno byśmy pełniej i owocniej w niej uczestniczyli. Liturgia stałaby się dla nas szkołą życia chrześcijańskiego, którego istotą jest właśnie służba.

„Jaka odnowa liturgii”, ks. Franciszek Blachnicki, Kraków 2015, s. 60-63.

To temat do rozważenia dla każdego z nas i dobry przedmiot Namiotu Spotkania: jak wygląda moja służba podczas liturgii? Czy zawsze jestem gotowy, żeby podjąć posługę? A może masz opory – dlaczego? Skąd bierze się we mnie lęk przed podjęciem służby.

Msza Święta

Przedstawiony temat to także wielkie zadanie dla animatorów, kapłanów, par pilotujących – wszystkich osób odpowiedzialnych za rozdzielanie posług. Starajmy się zachęcać nowe osoby do konkretnej służby, wesprzyjmy ich radą, konkretnym wytłumaczeniem na czym dana posługa polega, zaoferujmy pomoc. Każdy kiedyś się uczy i każdy może nie wiedzieć. Nie wstydzmy się tego, że nie wiemy – dopytajmy. I co ważne – wielkiej delikatności potrzeba w nas wszystkich, aby osób, które się uczą nie zrazić swoją krytyką, uwagami. Błędy są rzeczą normalną, zwłaszcza na początku drogi. Niestety, jak wszyscy niejednokrotnie słyszeliśmy od członków naszego Ruchu, nieadekwatna reakcja może zrazić do służby na wiele lat. Bądźmy dla siebie pełni braterskiej miłości.

Boże Narodzenie

Temat miesiąca

Liturgia Bożego Narodzenia to celebracja następujących Mszy:

- ❖ Msza święta wigilijna
- ❖ Msza św. w nocy (Pasterka) – Ewangelia wg św. Łukasza mówiąca o spisie, podróży Świętej Rodziny do Betlejem i narodzinach Jezusa, oraz fragmenty Księgi Izajasza o tym, jak „naród kroczący w ciemnościach ujrział światłość wielką”.
- ❖ Msza o świcie – Ewangelia wg św. Łukasza opowiadająca o pasterzach, którzy jako pierwsi po Maryi i Józefie zobaczyli Jezusa. Wersety psalmów traktują o świetle – Ps 97, 11: „Światło wschodzi dla sprawiedliwego”.
- ❖ Msza w dzień – prolog Ewangelii wg św. Jana, który nie powtarza opisu narodzin, lecz mówi o Słowie Bożym, które stało się ciałem.

Mistycy średniowiecza (IX w.) upatrywali w tych Mszach św. znaczenie „potrójnych narodzin Chrystusa”. Pierwsza Msza św. – narodziny Chrystusa z Ojca Niebieskiego, druga – narodziny Chrystusa w ciele, trzecia – narodziny w sercu człowieka przez łaskę i miłość.

Boże Narodzenie

Temat miesiąca

Liturgia uroczystości Narodzenia Pańskiego wyraźnie nawiązuje do istoty świąt paschalnych. Tematem naczelnym, wyrażonym w modlitwach jest odkupienie. Mszał podaje aż cztery formularze Mszalne.

Kolekta wieczornej Mszy wigilijnej mówi o konieczności przyjęcia całym sercem

Bożego Syna jako naszego Odkupiciela. Samo narodzenie Jezusa jest istotne jako początek odkupienia.

Kolekta Mszy w nocy mówi o blasku prawdziwej światłości, który rozświetla noc. Widać w tym wyraźne nawiązanie do nocy paschalnej, która została rozświetlona światłem Zmartwychwstałego. Temat ten podejmuje pierwsza prefacja o Narodzeniu Pańskim w słowach: „Przez tajemnicę Wcielonego Słowa zajaśniał oczom naszej duszy nowy blask Twojej światłości; abyśmy poznając Boga w widzialnej postaci zostali przezeń porwani do umiłowania rzeczy niewidzialnych”.

Modlitwa nad darami tej mszy idzie o krok dalej i mówi o tajemniczej wymianie darów, w której zjednoczenie boskiej i ludzkiej natury w Chrystusie ma nam zapewnić udział w Jego bóstwie. Ten sam motyw podejmuje trzecia prefacja o Narodzeniu Pańskim. Msza o świcie znowu podejmuje temat światłości, zanosząc do Boga modlitwę o to, by światło jaśniejące w naszych duszach odbijało się w czynach. W końcu Msza w dzień, nawiązując do stworzenia człowieka, ukazuje wcielenie Bożego Syna jako narzędzie odnowienia ludzkiej godności akcentując owoc: Boże dziecięstwo. Ten temat podejmuje też druga prefacja o Narodzeniu Pańskim.

ks. Krzysztof Mierzejewski, Liturgia Bożego Narodzenia.

<https://oaza.przemyska.pl/2018/01/12/liturgia-bozego-narodzenia/>

Boże Narodzenie

Temat miesiąca

Wzrost popularności świąt Bożego Narodzenia wśród chrześcijan spowodował „rozciągnięcie” tego święta na 8 dni (od VI w.). Zjawisko to określamy oktawą, oznacza pełnię i wejście w nowy wymiar – wieczność. Oktawa jest obrazem wieczności. W czasie oktawy wspominamy różnych świętych:

- ❖ św. Szczepan (26 grudnia)
- ❖ św. Jan Apostoł (27 grudnia)
- ❖ Św. Młodziankowie Męczennicy (28 grudnia)
- ❖ Św. Tomasz Becket i św. Sylwester I (29 i 31 grudnia)
- ❖ Święto Rodziny Nazaretańskiej (pierwsza niedziela po Bożym Narodzeniu)

Ostatni dzień oktawy (1 stycznia) od początku miał charakter wybitnie maryjny, był nazywany „pierwszym świętem maryjnym w liturgii rzymskiej”. Obecnie w kalendarzu liturgicznym pierwszy dzień stycznia jest opisany jako „Oktawa Bożego Narodzenia, uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki Maryi”.

Epifania – Święto Trzech Króli

Temat miesiąca

Słowo „epifania” oznacza „objawienie”. Słowa epifania i teofania na Wschodzie rozumiano jako widzialne objawienie się bóstwa lub też określano tak uroczyste odwiedziny cesarza w mieście czy świętowanie ważniejszych dni z życia władcy. W Biblii każde objawienie Boga stanowi swego rodzaju „epifanię”. W roku liturgicznym Uroczystość Objawienia Pańskiego jest obchodzona 6 stycznia. **Treścią tego święta jest radość z objawienia misterium zbawienia w Jezusie Chrystusie.** Misterium to było zapowiedziane przez proroków. Lekcja pierwsza tego dnia jest zaczerpnięta z prorocstwa Izajasza (Iz 60,1-6), które zostało napisane zaraz po powrocie z niewoli babilońskiej (ok. 530 r. przed Chrystusem). Prorok z radością sławi obecność Boga w zniszczonym mieście, do którego przybędą wszystkie narody z ciemności do światła Pana, by „ofiarować złoto i kadzidło, nucąc radośnie hymny na cześć Pana”. Pierwszymi, którzy to uczynili byli Magowie ze Wschodu. Treści te podkreśla Psalm 72(71) z refrenem „Uwielbią Pana wszystkie ludy ziemi”. Prawda o tym, że „poganie już są współdziedzicami i współczłonkami Ciała, i współuczestnikami obietnicy w Chrystusie Jezusie przez Ewangelię” była dla ludzi I wieku po Chrystusie odkryciem wielkiej tajemnicy, o której pisze św. Paweł w liście do Efezjan (Ef 3,2-3a.5-6). Ewangelia według Świętego Mateusza opisuje pokłon Mędrców, którzy „ujrzawszy Jego gwiazdę na Wschodzie i przybyli złożyć pokłon Panu” (Mt 2,3 – z aklamacji przed Ewangelią). Ich dary symbolizują podarunki składane królowi – złoto, kapłanowi – kadzidło i osobie mającej umrzeć – mirra.

Epifania – Święto Trzech Króli

Temat miesiąca

Boże Narodzenie i Epifania świętują ten sam zasadniczy temat - jest nim narodzenie Chrystusa. O ile jednak uroczystość Narodzenia Pańskiego koncentruje się bardziej na narodzeniu Chrystusa jako człowieka, o tyle uroczystość Objawienia na ukazaniu się Jego jako Pana i Zbawiciela. Do treści tej uroczystości należą różne wydarzenia objawiające chwałę Chrystusa. Prócz pokłonu Mędrców – także chrzest Chrystusa w Jordanie i przemiana wody w wino w Kanie Galilejskiej. Ukazanie się poganom nie wyczerpuje zatem znaczenia tej uroczystości.

Z tym świętem wiąże się kilka zwyczajów. Pierwszym z nich jest zwyczaj błogosławienia domów. W Polsce, a także w niektórych miejscach na terenie Niemiec dodawany jest wówczas obrzęd znaczenia drzwi domów kredą literami K + M + B (C + M + B) oraz nazwą bieżącego roku. Litery te obecnie odczytuje się jako imiona trzech mędrców: Kacpra, Melchiora i Baltazara. Mędrców tak nazwał Cezary z Arles i ta tradycja przyjęła się w Kościele. Święty Mateusz pisze tylko o Magach ze Wschodu, (Mt 2,2), a Orygenes – o trzech darach. Skrót K + M + B tłumaczyć można też inaczej – od wyrażenia: Christus mansionem benedicat - Niech Chrystus błogosławi mieszkanie. Znak kredą oznacza, że w domu przyjęliśmy Chrystusa jako Wcielonego Syna Bożego.

Opracował: Wojciech Kosmowski

Kalendarium

Ogłoszenia wspólnotowe

- ❖ 3. czwartek miesiąca – parafia św. Jadwigi – spotkania dla Liturgicznej Służby Ołtarza naszej diecezji, **otwarte dla wszystkich**, chcących poszerzać swoją formację liturgiczną. Spotkania odbywają się również online. By uczestniczyć w spotkaniu należy się zgłosić poprzez stronę: <https://liturgicznabydgoszcz.pl/formacja/lektorzy/liturgiczne-czwartki/> Tematem najbliższego liturgicznego czwartku 21 stycznia o 19:45 będzie: „Jak uczestniczyć w Eucharystii w czasie pandemii i jak godziwie przyjmować Komunię Świętą?”
- ❖ Zapraszamy na stronę <https://liturgicznabydgoszcz.pl/>. Znajdziecie tam zakładkę naszej diakonii!